

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

0078 Երևան, Հալաբյան 41/ա, հեռ.՝ 38-02-23

Էլ. փոստ press@moj.am

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ N 2

ՀՀ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԿԻՑ ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ
ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՂԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՆԻՍՏԻ

Քաղաք Երևան

քսանիինգը ապրիլի, երկու հազար տասնչորս թվական

ՀՀ արդարադատության նախարարությունում ապրիլի 25-ին անցկացվեց Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարին կից քաղաքացիական հասարակության խորհրդի (այսուհետ՝ Խորհուրդ) երկրորդ նիստը:

ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԻՆ՝

Արամ ՕՐԲԵԼՅԱՆ -ՀՀ արդարադատության նախարարի տեղակալի պաշտոնակատար

Տաթևիկ ԴԱՎԹՅԱՆ -«Քառնթերիկարթ ինթերնեշնլ ինկ. հայաստանյան ներկայացուցություն» ԱՍ

Գեորգի ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ - «Իրավունքի հայկական կենտրոն» ՀԿ

Տարոն ՍԻՄՈՆՅԱՆ -«Միջազգյին և համեմատական իրավունքի կենտրոն» ՀԿ

Կարեն ԶԱԴՈՅՅԱՆ -«Հայաստանի Երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա» ՀԿ

Տաթև ՂԱՐԻԲՅԱՆ -«Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» ՀԿ

Միքայել ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ -«Եվրասիա համագործակցության հիմնադրամ»

Գևորգ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ - «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» ՀԿ

Քվորումն ապահովված էր:

Քննարկումն արձանագրեց ՀՀ արդարադատության նախարարության տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժնի գլխավոր մասնագետ, Խորհրդի քարտուղար Լուսինե ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ:

ՕՐԱԿԱՐԳ՝

1. Օրակարգի հաստատում
2. «Քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների զարգացման ինստիտուցիոնալ և օրենսդրական բարեփոխումների հայեցակարգ» և դրան առնչվող այլ հարցեր
3. ՔԿԱԳ ոլորտի վերջին հետազոտությունների արդյունքները (կներկայացնի Կ. Զարդյանը – Հայաստանի Երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա ՀԿ)
4. «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» նախագիծ

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ՝

Խորհրդի մասնակիցները միաձայն հաստատեցին օրակարգը:

Նախորդ նիստի ընթացքում պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել «Քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների զարգացման ինստիտուցիոնալ և օրենսդրական բարեփոխումների հայեցակարգ»-ի վերաբերյալ Խորհրդի անդամների կողմից հարցեր ու առաջարկներ ունենալու դեպքում անդրադառնալ դրանց, բայց քանի որ **օրակարգային երկրորդ հարցի** առնչությամբ Խորհրդի անդամներն առարկություններ չներկայացրին, Ա. Օրբելյանի առաջարկով Հայաստանի Երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա ՀԿ նախագահ Կ. Զարդյանն անցավ **օրակարգային երրորդ հարցին՝** ՔԿԱԳ ոլորտում կատարված վերջին հետազոտությունների արդյունքներին:

Նրա տեղեկացմամբ, 2012 թվականի հուլիսի 17-ից մինչև հոկտեմբերի 12-ը ընկած ժամանակահատվածում «Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի» (այսուհետ՝ «ԵԻԱ») մոնիթորինգային ցանցի անդամները «Հաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման» (այսուհետ՝ ՔԿԱԳ) տարածքային բաժինների գրասենյակներում երկու փուլով իրականացրել են դիտորդական առաքելություն: Զուգահեռաբար ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների ծառայություններից օգտվող քաղաքացիների հետ ստանդարտացված հարցազրույցի միջոցով անցկացվել է սոցիոլոգիական հետազոտություն: Նոյն ժամանակահատվածում իրականացվել է ՔԿԱԳ ծառայությունների ոլորտը կարգավորող համապատասխան օրենսդրական ակտերի իրավագիտական վերլուծություն: Այս բոլոր աշխատանքները կատարվել են «ՀՀ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների հասարակական մոնիթորինգ» ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի նպատակն էր՝ «ՀՀ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների կողմից «ՀՀ քաղաքացիներին տրամադրվող ծառայությունների որակի բարելավումը և կոռուպցիոն դրսևորումների կանխարգելումը, ինչպես նաև այդ գործում հասարակական կազմակերպությունների դերի մեծացումը: Ծրագրու իրականացվել է ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի ֆինանսական աջակցությամբ և «ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության հետ համագործակցությամբ:

Ծրագրի շրջանակներում իրականացված մոնիթորինգի արդյունքների ամփոփման հիման վրա, «ԵԻԱ-ի կողմից կազմվել է զեկույց, որը քննարկվել է «ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարությունում՝ 2012 թվականի դեկտեմբերի 3-ին իրավիրված աշխատանքային հանդիպման շրջանակներում: «ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության կողմից «ՀՀ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների հասարակական մոնիթորինգ» ծրագրի շրջանակներում իրականացված մոնիթորինգի արդյունքների զեկույցն արժանացել է հավանության:

Նկատի ունենալով, որ մոնիթորինգների պարբերաբար իրականացումը հանդիսանում է պետական կառավարման համակարգի նկատմամբ հասարակական վերահսկողության արդյունավետ և գործուն մեխանիզմ, որը կարող է մեծ դեր ունենալ «ՀՀ ՔԿԱԳ ոլորտի գործառնության բարելավման գործում, ինչի մասին վկայում է նաև «ԵԻԱ-ի կողմից նախկինում իրականացված հասարակական

մոնիթորինգները, ուստի և, սույն մոնիթորինգի ժամանակ պահպանվել են այն մեթոդաբանությունը, որոնց օգնությամբ << ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում հասարակական մոնիթորինգ է իրականացվել 2011 թ-ին: Վերջինս նաև հնարավորություն է ընձեռել բացահայտել երկու մոնիթորինգների միջև ընկած ժամանակահատվածում ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատանքներում եղած բարելավումների դինամիկան: Մոնիթորինգի շրջանակներում 2011 թ. իրականացված հարցմանն ընդհանուր առմամբ մասնակցել էին 1203 քաղաքացի, որոնցից 51%-ը կանայք էին, 49%-ը՝ տղամարդ: Ընտրանքի չափանիշներն էին ՔԿԱԳ տվյալ տարածքային բաժնում կատարվող գործարքների քանակը, համապատասխան ծառայությունների մատուցման բնույթը, տեղակայման վայրը (մայրաքաղաք, մարզկենտրոն, շրջանային նշանակության քաղաք): Համամասնորեն ընտրվել էին երկուական ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններ Երևանից և Ամուսնությունների պալատը (, Կենտրոն և Նորք-Մարաշ, Նոր-Նորք), մարզկենտրոններից (Եղեգնաձոր, Կապան, Վանաձոր), ինչպես նաև Արովյանի, Արարատի, Շալինի ՔԿԱԳ տարածքային բաժինները: Ընտրանքի մեջ յուրահատկություններից ելնելով լրացուցիչ ընդգրկված էին Երևանի Հատուկ սպասարկման (Շաղման բյուրո), Արմավիրի և Գավառի ՔԿԱԳ տարածքային բաժինները: 2012 թ. դիտորդության ընթացքում, պահպանելով ընտրանքի չափանիշները և հաշվի առնելով 2011թ. մոնիթորինգի արդյունքները, դիտորդական առաքելություն է իրականացվել Երևանի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ, Նոր-Նորք, Եղեգնաձորի, Կապանի, Վանաձորի, Արովյանի, Արարատի, Շալինի ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում, ինչպես նաև Երևանի Արաբկիր և Մալաթիա-Սեբաստիա ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում և Երևանի հատուկ սպասարկման տարածքային բաժնում /թաղման բյուրո/: Ամուսնությունների պալատը ընտրանքի մեջ չի ընդգրկվել իհմնական և մշտական գրասենյակի բացակայության պատճառով: Ընդհանուր թվով 2012թ. մոնիթորինգն ընդգրկել է տասնմեկ ՔԿԱԳ տարածքային բաժին, յուրաքանչյուրում դիտորդներն աշխատել են երկուսից չորս աշխատանքային շաբաթ, պատահականորեն ընտրված օրերին՝ ինդիր ունենալով օրվա հաճախորդների հետ ստանդարտացված հարցազրույցի միջոցով հարցում

իրականացնել և անձնական դիտարկումներ կատարել: Հարցվողների ընտրանքը կազմվել է շրջանային բազմաստիճան ընտրանքի սկզբունքով:

Մոնիթորինգի շրջանակներում իրականացված հարցմանը ընդհանուր առմամբ մասնակցել էին 1418 քաղաքացի, որոնցից 54%-ը կանայք էին, 46%-ը՝ տղամարդ: Հարցվածների 41%-ը ունեին բարձրագույն կրթություն, 23%-ը՝ միջին մասնագիտական, 34%-ը՝ միջնակարգ, 1.5%-ը՝ թերի միջնակարգ, 0.5%-ը՝ թերի բարձրագույն: Ռեսպոնտենտների մեջ ամենամեծ մասը տնային տնտեսություններն էին կազմում (17%), այնուհետև՝ սպասարկման ոլորտի աշխատողները (16%), կրթության ոլորտի աշխատողները (8%), բանվորները (7%), կենսաթոշակառուները (5%), գյուղատնտեսության մեջ զբաղված անձիք (3%), անհատ ձեռներեցները (9%), շինարարները (6%), առողջապահության ոլորտի աշխատողները (6%), գինվորականները (4%), ուսանողները (6%), գործարարները (3%), պետական պաշտոնյանները (2%): Հարցմանը մասնակցածների 8%-ը այլ զբաղմունքի մարդիկ էին:

1. ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների կողմից մատուցված ծառայությունների բնույթը ու որակը

2012 թվականի հուլիսի 17-ից մինչև հոկտեմբերի 12-ը ընկած ժամանակահատվածում երկու փուլով կատարված ստանդարտացված հարցազրույցի արդյունքները փաստել են, որ մարդիկ գալիս են ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններ առավելապես ամուսնություն կամ ծնունդ գրանցելու, հայրություն որոշելու, ամուսնալուծվելու, համապատասխան տեղեկանք կամ փաստաթղթի կրկնօրինակ վերցնելու, հարազատի մահվան հետ կապված փաստաթղթեր ձևակերպելու համար:

Հարցվածների 23%-ը նշել է, որ ՔԿԱԳ տարածքային բաժին դիմել է ամուսնություն, 21%-ը՝ ծնունդ, 9.2%-ը՝ մահվան փաստ գրանցելու, 8.3%-ը՝ հայրություն որոշելու, 4%-ը՝ ամուսնալուծություն գրանցելու, 3.1%-ը՝ անուն փոխելու, 0.4%-ը՝ որդեգրման, 31%-ը՝ այլ գործարքներ իրականացնելու համար (այդ թվում տեղեկանք կամ համապատասխան փաստաթղթի կրկնօրինակ վերցնելու): ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններ դիմած քաղաքացիների 40%-ը առաջին անգամ էր օգտվում այդ

բաժինների ծառայություններից, 50%-ը՝ հազվադեպ, իսկ 10%-ը հաճախ է դիմում քննչ տարածքային բաժիններ:

2011թ. մոնիթորինգի ժամանակ ծնունդ գրանցելու համար քննչ տարածքային բաժիններ այցելած մարդկանց 2%-ը նշել էր, որ քննչ բաժնի աշխատակիցները փորձել էին իրենց պարտադրել, որ երեխաների անունները իրենք ընտրեն անունների հատուկ ցանկից: 2012թ-ին այս հարցում արձանագրվել է առաջընթաց, արդեն հարցվածների միայն 0.28%-ն է նշել, որ իրենց խոչընդոտում էին իրենց արդեն իսկ որոշած անունը տալ նորածին երեխային:

Հարցվածների 4%-ը նշել էին, որ քննչ տարածքային բաժիններում մերժել էին կատարել պետական գրանցման գործողությունը: 2011թ. մոնիթորինգի ժամանակ այդպիսիք՝ 3% էին: Որպես մերժման հիմնավորում, նրանց մեծ մասին (67%) պատճառաբանվում էր համապատասխան փաստաթղթերի պակասը: Այդ ռեսպոնդենտների 12%-ը բողոքել էր, որ մերժման համար ոչ մի հիմք չկար (հիմնականում նրանց ասել էին, որ գան հաջորդ օրը), ևս 15%-ի մերժումը պայմանավորված էր այլ բաժիններ ուղարկելով, իսկ 6%-ին էլ մերժել էին՝ պատճառաբանելով փաստաթղթերում եղած սխալները: Անցած տարվա հարցման ժամանակ ռեսպոնդենտների 8%-ն էր կարծում, որ մերժումը անհիմն է: Այստեղ նկատվում է դժգոհության աճ, որը մտահոգիչ է:

Ինչ վերաբերում է ամուսնության պետական գրանցման ժամկետը կրճատելու հարցին, ապա մեր ռեսպոնդենտների մի մասը կողմ էր, որ այդ ժամկետը կրճատվի. մինչև 10 օր (18%), մինչև մեկ շաբաթ (23%), մինչև մեկ օր (30%), իսկ մնացած ռեսպոնդենտները (29%) համաձայն չեին, որ կրճատվի:

2011թ. մոնիթորինգի ժամանակ հարցմանը մասնակցած քաղաքացիների պատասխանները այլ էին. 24%-ը կողմ էին, որ այդ ժամկետը կրճատվի մինչև 10 օր, 23%-ը՝ մինչև մեկ շաբաթ, 11%-ը՝ մինչև մեկ օր, իսկ մնացած ռեսպոնդենտները (42%) համաձայն չեին, որ կրճատվի: Ինչպես տեսնում ենք, կրճատման կողմնակիցների թիվը կտրուկ աճել է, ինչը պայմանավորված է արդեն տեղի ունեցած կրճատման պրակտիկայի դրական արդյունքներով:

Մոնիթորինգի ընթացքում պարզվել է, որ որոշ քննչ տարածքային բաժիններում դրանց դեկավարները և աշխատակիցները չեին պահպանում աշխատանքային

կարգապահության կանոնները: ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների ղեկավարները սովորություն էին դարձրել մի քանի րոպեից ընդհուա մինչև մեկ ժամ աշխատանքից ուշանալը, աշխատաժամերին բաժնի տարածքից բացակայելը: Գրեթե բոլոր բաժիններում ավելի շատ ուշացողները՝ դրանք բաժնի ղեկավարներն էին, որոնք առավոտյան և ընդմիջումներից հետո հաճախ էին ուշանում կամ չէին վերադառնում: Ղեկավարների ուշացումների առումով նմանատիպ վիճակ էր նաև մարզերի և երևանի այլ ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում: Մեծ խնդիր էր հերթերի կուտակումը ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում, որոնց հիմնական պատճառներ հարցման մասնակիցները նշում էին. այցելուների մեծ քանակը - 39%, ՔԿԱԳ բաժինների աշխատակիցների դանդաղ աշխատանքը - 10%, աշխատակիցների անկարգապահությունը, նրանց կողմից հերթի խախտումը - 1%, հերթագրման բացակայությունը - 19%, և այլն - 31 %:

Չնայած, որ հարցմանը մասնակցած քաղաքացիների 47%-ը (նախորդ տարվա հարցման ժամանակ այդ ցուցանիշը 52% էր կազմում) ցանկություն էր հայտնել նախապես հերթագրվել, իսկ ռեսպոնդենտների 19%-ը (13%) հենց հերթագրման բացակայությունն էր համարում հերթերի հիմնական պատճառ, ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում նախապես հերթագրվելու կարգը չէր գործում: Իսկ այնտեղ, որտեղ գալիս էին հերթագրված անձինք, հաճախ չէին կարողանում միանգամից մտնել բաժնի ղեկավարի մոտ: ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցները հաճախ «օգտագործում» էին հերթագրման իրական կարգի բացակայությունն իրենց ծանոթներին արտահերթ սպասարկելու համար՝ ասելով, որ նրանք իբր նախապես հերթագրված են: «Ինչպես յուրաքանչյուր մարմնում, այնպես էլ այստեղ գալիս էին միջնորդավորված անձինք, ովքեր հանդիսանում էին հավանաբար աշխատողների ծանոթները» (հատված դիտորդի հաշվետվությունից):

Այս ամենի արդյունքում պետական գրանցման գործարքներ կատարելու համար եկած շատ քաղաքացիներ ստիպված էին լինում բավական երկար ժամանակ կորցնել ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում:

Պետք է նաև նշել, որ դժգոհ մնացած ռեսպոնդենտների մեծ մասը գանգատվել էր ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների անհարմարավետությունից և անբավարար կահավորված լինելուց (օրինակ՝ ընդունարաններում նստարաններ կա'մ չեն եղել,

կամ եղել են շատ իին ու կոտրված): Հարցվողները նշել էին ՔԿԱԳ տարածքային մարմիններում պատճենահանման սարքի անհրաժեշտության մասին, և ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում սահմանափակ հնարավորություններով մարդկանց համար հարմարությունների բացակայության մասին:

Դիտորդները նույնպես փաստել են, որ ՔԿԱԳ տարածքային մի շարք բաժիններում շենքային և գույքային պայմանները բարելավման կարիք ունեն: Մայրաքաղաքի Հատուկ սպասարկման բյուրոյից բացի, որտեղ բոլոր սենյակները վերանորոգված են, նաև Աբովյանի ՔԿԱԳ տարածքային բաժնից բացի, որտեղ «տարածքը վերանորոգված էր, սակայն շատ անհարմար էր փոքրության պատճառով. քաղաքապետարանի շենքում երկու փոքր սենյակ էր հատկացված ՔԿԱԳ տարածքային բաժնի համար» (դիտորդի հաշվետվությունից), մնացած բոլոր տեղերում շենքային պայմաններն անբարեկարգ էին: Օրինակ՝ Նոր Նորքի ՔԿԱԳ տարածքային բաժինը «վերջին անգամ սովետական ժամանակաշրջանում է վերանորոգվել: Չնայած, ընդհանուր առմամբ, տարածքը բավականին ընդարձակ է, ապահովված է անհրաժեշտ պայմաններով, առկա է լուսավորության խնդիր, կիսախավար վիճակում է գտնվում և միջին տարիքի քաղաքացիները դիմում լրացնելու խնդիրի առաջ են կանգնում» (դիտորդի հաշվետվությունից):

Նախորդ մոնիթորինգից մինչ այս մոնիթորինգն ընկած ժամանակահատվածում, այս առումով թիզ բան է փոխվել, առաջընթաց գրեթե չի նկատվում: Հատկապես ուշագրավ է Արարատի տարածքային բաժնի օրինակը, որտեղ նախորդ տարի իրականացված մոնիթորինգի ժամանակ սենյակները անբարեկարգ վիճակում էին (չէին քեռուցվում, միջանցքում չկային նստարաններ, չկար սանհանգույց, աշխատողներին իրենց գործառույթները ժամանակին կատարելու համար չէին բավականացնում համակարգիչները): Այս տարի իրականացված մոնիթորինգը բաժնի նույն անմիջիթար վիճակն է փաստում:

Ուստի կարելի է արձանագրել, որ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների շենքային պայմանները լրացուցիչ խոչընդոտներ են առաջացնում որակյալ ծառայություններ մատուցելու գործում:

Հարցվածների 6%-ը (3%) նշել է, որ իրենց հետ հաղորդակցվելիս ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցները չէին պահպանել էթիկայի կանոնները

(կոպիտ էին, չին առաջարկել նստել, սպասեցնել էին տալիս, անկողմնակալ չին և այլն): Ըստ դիտորդի, «անքաղաքավարի վերաբերմունք էր ցուցաբերվում հատկապես մեծահասակ քաղաքացիների նկատմամբ»:

2. « քաղաքացիների բավարարվածությունը քԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատանքից

Հարցվածների մեծ մասը, ընդհանուր առմամբ, բավարարված է քԿԱԳ տարածքային բաժիններում քաղաքացիների ընդունելության ընթացակարգից:

Հարցմանը մասնակցած մարդկանց 49%-ը լիովին բավարարված է ընդունելության ընթացակարգից, իսկ 38%-ը (39%)՝ ավելի շուտ բավարարված է: Ռեսպոնդենտների 7%-ը (6%) ավելի շուտ բավարարված չէ, 3%-ն էլ (2%) բոլորովին բավարարված չէ քԿԱԳ տարածքային բաժինների ընդունելության ընթացակարգից: Իսկ հարցվածների 3%-ը (5%) դժվարացել է պատասխանել այդ հարցին: Ինչպես տեսնում ենք, այստեղ անցած տարվա հարցման համեմատ փոփոխությունները աննշան են:

Գրեթե չի փոխվել նաև իրենց տրամադրված ծառայություններից բավարարված մարդկանց թիվը: Եթե 2011թ. հարցմանը մասնակցած ռեսպոնդենտների 90%-ն էր իրեն բավարարված կարծում, ապա 2012 թ. մոնիթորինգի արդյունքում պարզվել է, որ մեր ռեսպոնդենտների 91%-ն է բավարարված: Դժգոհ քաղաքացիների 3%-ը բողոքում է իրենց բացատրությունների նկատմամբ բաժնի աշխատակիցների անուշադրությունից, 12%-ը դժգոհում է, որ բաժնի դեկավարն ու աշխատակիցները միտումնավոր ձգձգում էին գործը, ստեղծելով բյուրոկրատական քաշընկ, 14%-ը՝ քԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցների ոչ բավարար մասնագիտական գիտելիքներից, 5%-ը՝ անհարկի փաստաթղթեր պահանջելուց: Սակայն ուշագրավ է այն, որ ոչ ոք չի նշել, որ քԿԱԳ տարածքային բաժնի դեկավարը իրենցից լրացուցիչ գումար էր ակնկալում, իսկ 2011 թ. այդպիսիք 8% էին: Սա, անշուշտ, դրական տեղաշարժ է:

Այստեղ, իհարկե, իրենց դերակատարությունն են ունեցել նաև դիտորդները: Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի կողմից իրականացվող մոնիթորինգը ինքնին նպաստում է դրական տեղաշարժերին, ստիպում քԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցներին լինել զգոն և ուշադիր իրենց պարտականությունների կատարման նկատմամբ:

Եղել են նաև դեպքեր, երբ քաղաքացիներն են իրենց դժգոհությունն արտահայտնել դիտորդների ներկայության համար՝ ասելով, որ եթե իրենք այստեղ չլինեին, ապա

անհրաժեշտ տեղեկանքը ինքը վաղուց վերցրած կլիներ: Դա է վկայում, որ շատ հաճախ «գումար տալը» քաղաքացու նախաձեռնությամբ է լինում:

Հարցմանը մասնակցած մարդկանց 18%-ը դժգոհում էր, որ աշխատակիցները միանգամից մի քանի այցելու էին սպասարկում: Անցած տարվա հարցման ժամանակ այդ ցուցանիշը ընդամենը 3% էր կազմում: Փաստորեն, այս հարցում լուրջ նահանջ է արձանագրվել: Այդ հանգամանքը բազմիցս փաստել էին նաև դիտորդները. «Միաժամանակ սպասարկում էին մի քանի քաղաքացիների՝ չնայած որ հերթեր ընդհանրապես չկային»:

Քաղաքացիները ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատանքից դժգոհ էին այլ պատճառներով ևս (աշխատակիցների ուշանալուց և այլն): Նրանց մի մասը կասկածում էր, որ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների ղեկավարներն ու աշխատակիցներն ունեն մասնագիտական բավարար գիտելիքներ: Թե՛ 2011 թ., թե՛ 2012թ. հարցումների մասնակիցների միայն 88%-ն է վստահ, որ կատարված պետական գրանցման գործողությունը համապատասխանում էր օրենքի պահանջներին և իրենք հետագայում փաստաթղթերի մասով խնդիր կամ վեճ չեն ունենա:

Չնայած քաղաքացիների որոշակի դժգոհությանը ՔԿԱԳ բաժինների աշխատանքից, ուսապոնդենտների մեծ մասը (21% և 49% համապատասխանաբար) Հայաստանում քաղաքացիական կացության ակտերի պետական գրանցման գործողությունների իրականացման համակարգի գործունեությունը գնահատում է շատ արդյունավետ կամ որոշ չափով արդյունավետ, 21%-ը դժվարացել է պատասխանել հարցին: 2012 թ. հարցվածների 9%-ն էր գտնում, որ ՔԿԱԳ ծառայությունների համակարգն անարդյունավետ է գործում: Իսկ 2011 թ. այդպես էր կարծում ուսապոնդենտների 5%-ը: Սա մտահոգվելու տեղիք է տալիս, քանզի մեկ տարին բավական ժամանակ էր շտկելու եղած թերությունները, ինչը փաստորեն տեղի չի ունեցել, և քաղաքացիների վստահությունը համակարգի նկատմամբ ավելի է նվազել:

3. Քաղաքացիների իրազեկության հիմնախնդիրներ

Մեր ուսապոնդենտների 47%-ը (35%) մինչ գործադրը սկսելը ՔԿԱԳ տարածքային բաժնի ղեկավարի կողմից չէին ստացել պարզաբանումներ իրենց իրավունքների, պարտականությունների, ՔԿԱԳ մարմնի ղեկավարների և աշխատողների գործողությունների բողոքարկման կարգի և գրանցման գործողությունից բխող հետևանքների վերաբերյալ: Որոշ ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում

քաղաքացիների համար փաստացիորեն դժվար էր օգտվել հիմնական տեղեկատվությունը պարունակող պաստառներից, քանզի դրանք փակցված էին անհարմար տեղում, գրված էին դժվար ընթեռնելի տառաչափով. «Դիմումի ձևերը առկա են, բայց թերի են, իսկ տեղեկատվական պաստառները փակցված են ոչ մատչելի վայրում» (հատված դիտորդի հաղորդումից): Քաղաքացիներից շատերը նույնիսկ չեն էլ մոտենում պատերին փակցված պաստառներին, որպեսզի ծանոթանան օրենքով սահմանված սակագներին: Իսկ մարզային քԿԱԳ տարածքային բաժիններից մեկում քաղաքացիները բողոքել էին, որ փակցված պաստառների շարքում լինի ոչ միայն դատարկ ձևաթուղթը, այլ նաև լրացված ձևաթղթեր, որ հեշտությամբ կարողանան դիմում գրել, և ոչ թե հերթում սպասել: Այստեղից հասկանալի է, թե ինչու՞ մեր ռեսպոնդենտների միայն 29%-ն է (26%) նախապես ծանոթացել քԿԱԳ տարածքային բաժիններում փակցված տեղեկություններին: Արդյունքում, մեր քաղաքացիները քԿԱԳ բաժիններում ստանում են այնպիսի որակի ծառայություն, որը համապատասխանում է իրենց իրավագիտակցության ցածր մակարդակին: Պետական գրանցման գործողությունների դիմաց գանձվող պետական տուրքի չափերի մասին քաղաքացիների միայն 13%-ն է (16%) տեղեկացել պատերին փակցված սակագների ցուցակից

2011 թ. հարցման ցուցանիշների համեմատ, 2012 թ. մի փոքր հետընթաց է նկատվել: Հարցմանը մասնակցածների 53%-ը (55%) նշել է, որ իրենց տեղեկացրել են քԿԱԳ բաժնի աշխատակիցները, 8%-ը (7%) բարեկամներից և ընկերներից է իմացել, 1%-ը (0.4%)՝ հերթում կանգնածներից, 10%-ը (8.6%)՝ տեղեկացման այլ աղբյուրներից է օգտվել իսկ 15%-ը (13%) պետական տուրքի չափերից ընդհանրապես տեղեկացված չեր: Ինչպես տեսնում ենք, պետական սակագների վերաբերյալ այցելուների տեղեկացվածության նման պայմաններում, քԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցների կողմից հնարավոր չարաշահումների ռիսկեր են առաջանում: Անբավարար տեղեկացվածությամբ կարելի է բացատրել այն հանգամանքը, որ այն հարցին, թե ըստ ռեսպոնդենտների կարծիքի՝ պետական գրանցման գործողությունների իրականացման համար վճարած պետական տուրքը համապատասխանու՞մ էր օրենսդրությամբ սահմանված դրույքաչափերին,

քաղաքացիների 68%-ն է պատասխանել «այո» (այդ ցուցանիշը անցած տարվա հարցման 57%-ի համեմատ աճել է): Մնացած հարցվածների 26%-ը (38%) դժվարացել է պատասխանել, իսկ 6%-ը (5%) նշել է, որ վճարված գումարը չի համապատասխանում օրենքով սահմանված չափին:

Այսպիսով ակնհայտ է, որ մեր քաղաքացիների տեղեկացվածության մակարդակը ՔԿԱԳ բաժինների աշխատանքը կանոնակարգող փաստաթղթերի վերաբերյալ շատ հեռու է բավարար լինելուց:

4. Խախտումներ և կոռուպցիոն ռիսկեր

Հայաստանի Հանրապետությունը վավերացնելով ՄԱԿ-ի «Կոռուպցիայի դեմ կոնվենցիա»-ն, բազմաթիվ միջազգային այլ հանձնառություններով ստանձնել է պարտավորվություն մշակել և իրականացնել կոռուպցիայի կանխարգելման և դրա դրսնորումների դեմ պայքարի արդյունավետ և կանխարգելիչ միջոցառումներ: ՀԵԻԱ-ի դիտորդական առաքելությունը նույնպես իրականացվել է այդ միջոցառումների համատեքստում, նպատակ ունենալով նպաստել ՔԿԱԳ ոլորտի պաշտոնյաների շրջանում հակակոռուպցիոն գիտակցության ընկալմանը և ձևավորմանը:

Մոնիթորինգը փաստում է, որ դեռ շատ անելիքներ կան այս ուղղությամբ: ՀԵԻԱ-ի դիտորդները լուրջ խախտումներ էին արձանագրել ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններում վճարված գումարների հետ կապված: Հարցման մասնակիցների 5%-ը (2%) խոստովանել է, որ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների գրասենյակներում գումար է վճարել: Ընդ որում, այդ մարդկանց 83%-ը նշել է, որ վճարված գումարի դիմաց իրենց անդորրագիր չի տրամադրվել: Դիտորդները նկատել են նաև, որ որոշ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցներ 1000-ական դրամ են վերցնում այցելուներին օգնելու և նրանց դիմումները լրացնելու համար:

Հարցվածների 3%-ը (1%) խոստովանել է, որ քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման գործողություններ կատարելիս օգտվել է միջնորդի ծառայությունից: Ընդ որում, այդ մարդկանց 10%-ը դա արել է ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցների ուղղորդմամբ: Դիտորդները նշում են դեպքեր, երբ ՔԿԱԳ տարածքային բաժնի աշխատակիցները իրենց հայեցողությամբ են անհրաժեշտ փաստաթղթերը ստուգում: Եղել են դեպքեր, երբ քաղաքացիներին, ովքեր իրենց դիմումները տվել էին նախորդ օրերին, իսկ աշխատակիցները նրանց ասել էին, որ իրենց գործերը պատրաստ կլինեն այսինչ օրը,

առաջարկվել է մեկ այլ օր ներկայանալ, քանի որ դեկավարը տեղում չէ: Քաղաքացիները վորովվում էին, որովհետև կրկնակի տրանսպորտի ծախս էին անելու:

Այսպիսով, ակնհայտ է ՔԿԱԳ ոլորտի ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների անհրաժեշտությունը: Միայն համապատասխան իրավական կարգավորման պարագաներում հնարավոր կլինի խուսափել կոռուպցիոն բնույթի խախտումներից:

5. Եզրակացություն և առաջարկություններ

Այսպիսով, 2012 թվականի հուլիսի 17-ից մինչև հոկտեմբերի 12-ը ընկած ժամանակահատվածում ՀԵԻԱ կողմից իրականացված հասարակական մոնիթորինգի ընթացքում պարզ դարձավ, որ 2011թ. ՔԿԱԳ բաժինների կողմից ծառայությունների մատուցման մոնիթորինգի արդյունքում բացահայտված հիմնախնդիրները դեռևս ամբողջովին լուծված չեն: Չնայած որոշ ուղղություններով առաջընթացին, որոշ ցուցանիշների առումով նույնիսկ նկատվում է հետընթաց, որը հատկապես վերաբերվում է Երևանի տարածքային բաժիններին: Ուստի անհրաժեշտ են ինչպես օրենսդրական, այնպես էլ վարչական բնույթի փոփոխություններ՝ միտված ՔԿԱԳ աշխատակիցների շրջանում կարգապահության մակարդակի բարձրացմանը, նրանց կողմից էթիկայի կանոնների պահպանմանը, կոռուպցիոն ռիսկերի կանխարգելմանը: Հրատապ խնդիր կարելի է դիտարկել նաև որոշ ՔԿԱԳ բաժնի դեկավարների և աշխատողների նկատմամբ կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ կիրառելու հարցը:

Հրատապ խնդիր է որոշ ՔԿԱԳ բաժնի դեկավարների և աշխատողների նկատմամբ կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ կիրառելու հարցը:

Սակայն այդ փոփոխություններին զուգահեռ անհրաժեշտ է բարձրացնել մեր քաղաքացիների իրավագիտակցության մակարդակը: Հատկապես ցածր է քաղաքացիների իրազեկության մակարդակը՝ ինչպես պահանջվող փաստաթղթերի, գործող պետական տուրքի դրույքաչափերի, այնպես էլ քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման ընթացակարգերի վերաբերյալ: Այդ հանգամանքը պատճառ է դառնում ՔԿԱԳ մարմինների աշխատակիցների կողմից զանազան չարաշահումների համար: ՔԿԱԳ ոլորտը պետք է լինի արդիական տեխնոլոգիաներով զինված, թափանցիկ և հերթագրման ժամանակակից համակարգով գործանող: Անհրաժեշտ է բարձրացնել ոլորտի աշխատակիցների աշխատավարձը, բարվոք վիճակի բերել ՔԿԱԳ մարմինների շենքային պայմանները, գույքային և տեխնիկական զինվածությունը: Եվ միայն համալիր այս փոփոխությունների ուեպքում հնարավոր կլինի ապահովել մատուցվող ծառայությունների պատշաճ որակը:

Առանձնացնելով այս ոլորտում նախատեսված բարեփոխումները, պետք է նշել, որ որպես խախտումների կանխարգելման միջոց՝ կարևորվում է նաև շարունակական մոնիթորինգների մեխանիզմը, և դրա վկայությունն է այն զգաստությունը, որը դրսնորում են մոնիթորինգի իրականացման ժամանակ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների աշխատակիցները, և այն ոգևորությունը, որը նկատելի է ՔԿԱԳ բաժինների ծառայություններից օգտվող քաղաքացիների շրջանում:

6. Ամփոփ առաջարկներ

Հաշվի առնելով վերը նշված հանգամանքները, առաջարկում ենք ոլորտում՝

- օրենսդրական մակարդակով հստակեցվեն ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների գործունեության նկատմամբ հսկողություն և վերահսկողություն իրականացնող պետական մարմինների գործառույթները՝ դրանց արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով:

Մասնավորապես, «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» << օրենքի 78-րդ հոդվածում կատարել լրացում՝ ստեղծելով առանձնացված բաժին, որն անմիջականորեն հսկողություն կիրականցնի համայնքային ենթակայության ստորաբաժանումների, այդ թվում՝ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների նկատմամբ՝ պարբերաբար այցելություններ և այլ միջոցառումներ իրականացնելու միջոցով:

- Կիրառվեն վարչական տույժեր՝ հսկողություն իրականացվող մարմնի կողմից թերություններ և խախտումներ հայտնաբերելու դեպքերում:

Մասնավորապես, «Վարչական իրավախախտումների մասին» << օրենսգրքում ավելացնել հոդված, որը կսահմանի վարչական տուգանք՝ ՔԿԱԳ տարածքային բաժնի ղեկավարի կամ աշխատողի կողմից՝ «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» << օրենքով և այլ ենթաօրենսդրական ակտերով նախատեսված նորմերը խախտելու համար:

- Ներդրվի ՔԿԱԳ տարածքային բաժնի կողմից տրված մերժման պատասխանը արտադատական կարգով բողոքարկելու հնարավորություն:

Մասնավորապես, «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» << օրենքի 10-րդ հոդվածում կատարել լրացում՝ սահմանելով, որ ՔԿԱԳ տարածքային բաժնի կողմից տրված մերժման պատասխանը կարող է բողոքարկվել ինչպես դատական, այնպես էլ արտադատական կարգով՝ համայնքներում, իսկ Երևան քաղաքում՝ վարչական

շրջաններում առանձնացված և անմիջական հսկողություն իրականացնող բաժին դիմելու միջոցով:

- Իրականացվեն համապատասխան վարչաիրավական բարեփոխումներ,

Մասնավորապես, «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» ՀՀ օրենքում ավելացնել հոդված, որը կսահմանի՝ ՔԿԱԳ տարածքային բաժինները գործում են «մեկ պատուհանի» սկզբունքով:

Նշված կարգը կրացառի օրենքով չնախատեսված հավելյալ գումարների գանձման հնարավորությունը:

- Հաշվի առնելով երեխայի ծննդյան ակտի գրանցման անհրաժեշտությունն ու կարևորությունը, ծննդյան ակտի չգրանցման հետևանքները (երեխաների՝ թրաֆիքինգի զոհ դառնալու, նրանց այլ կերպ շահագործման հնարավորության մեծացումը), առաջարկում ենք «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին կետի՝ «Երեխայի ծննդյան մասին գրավոր հայտարարությունը ՔԿԱԳ մարմնին տրվում է ոչ ուշ, քան երեխայի ծննդի օրվանից հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում» նորմը փոփոխել՝ սահմանելով ծննդի գրանցման ավելի կարճ ժամկետ՝ մինչև բժշկական կազմակերպությունից երեխայի դուրս գրումը:
- Նկատի ունենալով, որ օրենքը ըստ հիմքերի (ամուսինների համատեղ դիմում, դատարանի վճիռ) չի տարբերակում ամուսնալուծության պետական գրանցման կատարման ժամկետը՝ կամայականություններից և կոռուպցիոն ռիսկերից խուսափելու համար նպատակահարմար է օրենքում կատարել տարբերակում:

Մասնավորապես, «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 33-րդ հոդվածի 4-րդ կետում կատարել լրացում՝ սահմանելով, որ դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած վճորի հիման վրա ամուսնալուծությունը կատարվում է դիմումը և վճիռը ՔԿԱԳ համապատասխան տարածքային բաժին ներկայացնելու օրվանից՝ եռօրյա ժամկետում:

- Տարբեր ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների միջև ստեղծվի Էլեկտրոնային ցանց, որը հնարավորություն կտա մի քանի րոպեի ընթացքում պարզել՝ համապատասխան տեղեկանքի կամ գրանցման առկայությունը և բացակայությունը:

- ԶԼՄ-ների ներգրավմամբ իրականացվեն քաղաքացիների իրազեկման բնույթի լայնածավալ միջոցառումներ:
- Հասարակական կազմակերպություններին հնարավորություն տրվի իրականացնել մշտադիտարկում:
- Կրթական հաստատությունների ներգրավմամբ իրականացվեն ՔԿԱԳ մարմինների աշխատակիցների մասնագիտական ուսուցման և վարքագծի կանոնների վերաբերյալ ծրագրեր:
- Բարեկարգվեն ՔԿԱԳ տարածքային բաժինների շենքային պայմանները՝ քաղաքացիների պատշաճ սպասարկումն իրականացնելու համար

«Իրավունքի հայկական կենտրոն» ՀԿ ներկայացուցիչ Գ. Խաչատրյանը, դիմելով բանախոսին, նկատեց, որ ներկայացված հետազոտության մեջ հասարակական դիտորդների և ՔԿԱԳ տարածքային մարմիններ դիմած քաղաքացիների կարծիքները ներկայացվում են միասնական եղանակով, ուստի հետաքրքիր է իմանալ, արդյոք բոլոր կետերում են քաղաքացի-դիտորդ կարծիքները նույնական կամ համընկնող:

Կ. Զադոյանը նշեց, որ հիմնականում քաղաքացի-դիտորդ պատասխանները համընկել են, ուստի հետազոտության մեջ որանք տարանջատելու անհրաժեշտություն չի եղել:

Օրակարգային չորրորդ հարցը՝ «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» նախագիծ, ներկայացրեց Ա. Օրբելյանը:

Հոդված 1. «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2004 թվականի դեկտեմբերի 8-ի ՀՕ-9-Ն օրենքը (այսուհետ՝ Օրենք) լրացնել 9.1-րդ և 9.2-րդ հոդվածներով.

«Հոդված 9.1. Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման միասնական էլեկտրոնային կառավարման համակարգը և միասնական էլեկտրոնային գրանցամատյանը

1. Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունում գործում է քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման միասնական էլեկտրոնային կառավարման համակարգ, որը հասանելի է ՔԿԱԳ մարմիններին համացանցի միջոցով:

2. ՔԿԱԳ մարմինները սույն օրենքով նախատեսված բոլոր քաղաքացիական կացության ակտերը, ինչպես նաև գրանցման արդյունքում տրամադրվող բոլոր վկայականները պատրաստում են բացառապես Էլեկտրոնային կառավարման համակարգի միջոցով:

3. Միասնական Էլեկտրոնային գրանցամատյանը պաշտոնական Էլեկտրոնային փաստաթուղթ է, որտեղ Էլեկտրոնային եղանակով գրառվում և պահպանվում են սույն օրենքի համաձայն կատարվող բոլոր ակտային գրանցումներում գրանցման ենթակա՝ սույն օրենքով նախատեսված բոլոր տեղեկությունները, ինչպես նաև գրանցման համար հիմք հանդիսացած փաստաթղթերի, տրամադրվող վկայականների և քաղաքացիական կացության ակտերի Էլեկտրոնային պատճենները:

Հոդված 9.2. Քաղաքացիական կացության ակտերի համար դիմելը

Սույն օրենքով նախատեսված՝ ՔԿԱԳ մարմիններ դիմում ներկայացնելու պահանջը համարվում է կատարված, եթե դիմող անձը ՔԿԱԳ մարմնի աշխատակցին է տրամադրում դիմումը պատրաստելու համար անհրաժեշտ ամբողջ տեղեկատվությունը և ստորագրում է Էլեկտրոնային կառավարման համակարգի միջոցով պատրաստված դիմումը:»:

Հոդված 2. Անցումային և եզրափակիչ դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2014 թ. օգոստոսի 3-ին:
2. Մինչև 2018 թ. հունվարի մեկը Էլեկտրոնային համակարգով փաստաթղթեր պատրաստելու տեխնիկական անհնարինության, ինչպես նաև գրանցումները միասնական Էլեկտրոնային համակարգի միջոցով կատարելու տեխնիկական անհնարինության դեպքում ՔԿԱԳ մարմինը գրանցումը կատարում է թղթային տարբերակով և գրանցման տվյալները մուտքագրում է Էլեկտրոնային կառավարման համակարգ ոչ ուշ, քան համապատասխան գրանցումը կատարելուց մեկ շաբաթվա ընթացքում:

Ա. Օրբելյանի խոսքով՝ իրավական ակտերի ընդունման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է Հայաստանի Հանրապետությունում ՔԿԱԳ Էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ներդրման անհրաժեշտությամբ, ինչը պայմանավորած է

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի 2012թ. հունիսի 30-ի ՆԿ-96-Ա կարգադրությամբ հաստատված ռազմավարական ծրագրից բխող միջոցառումների ցանկի 8.4 կետով և ՀՀ ԵՄ միջև գործող թիվ ԵՀԲԳ/2012/23600 ֆինանսավորման համաձայնագրով (բյուջեփային աջակցության ծրագիր) նախատեսված առավել արդյունավետ քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման հետ կապված 8-րդ պայմանով նախատեսված ՀՀ պարտավորությունով: Օրենսդրական նախագիծն ուղղված է համապատասխան լրացումներ կատարել գործող օրենսդրությունում նպատակ ունենալով ներդնել անհրաժեշտ ընթացակարգեր և ապահովել ՔԿԱԳ ոլորտի բարեփոխումների անխափան իրագործումը:

Նրա տեղեկացմամբ, այժմ գործում է ՔԿԱԳ թղթային համակարգ, կիրառվում են թղթային գրանցամատյաններ (չնայած որոշակի տեղեկատվական բազաներ և համակարգեր սահմանափակ կիրառվել են նախկինում, սակայն համակարգը այժմ գործում է բացառապես որպես թղթային), փաստաթղթերը և դիմումները պատրաստվում են ծեռագիր: ԵՄ աջակցությամբ մշակվել և փորձարկվել է ծրագրային ապահովում և Էլեկտրոնային գրանցման նոր համակարգ: Նշված համակարգն արդեն գործում է Երևան քաղաքի ՔԿԱԳ մարմիններում և Գյումրիում: ՀՀ ամբողջ տարածքում նշված համակարգի ներդրումը նախատեսվում է ավարտել 2014 թ. մայիս-հունիս ամիսներին: Միևնույն ժամանակ, գործող օրենսդրության մեջ բացակայում է որևէ դրույթ, որը նախատեսում է Էլեկտրոնային գրանցամատյանների ստեղծում և համակարգի կիրառման պարտավորություն:

Առաջարկվող լրացումներով նախատեսվում է օրենսդրություն ներմուծել ՔԿԱԳ Էլեկտրոնային համակարգի և Էլեկտրոնային գրանցամատյանի հասկացությունը, ինչպես նաև ՔԿԱԳ մարմինների նշված համակարգերն օգտագործելու պարտավորությունը:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ստեղծված Էլեկտրոնային կառավարման համակարգի միջոցով հնարավորություն է ստեղծվել պատրաստել բոլոր անհրաժեշտ դիմումները, ապա օրենքով նախատեսվել է նաև դրույթ, համաձայն որի դիմում ներկայացնելու պահանջը համարվում է կատարված, եթե անձը ներկայացնում է դիմում պատրաստելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն և

ստորագրում է համակարգի միջոցով՝ ՔԿԱԳ մարմնի աշխատակցի կողմից պատրաստված դիմումը:

Վերոնշյալ օրենքի նախագծի ընդունումը հնարավորություն կտա կանոնակարգելով իրավական դաշտը հստակեցնել ՔԿԱԳ համակարգը և ներդրել Էլեկտրոնային գրանցման համակարգ:

ՈՐՈՇԵՑԻՆ՝

1. Օրակարգի Երկրորդ հարցը՝ «Քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների զարգացման ինստիտուցիոնալ և օրենսդրական բարեփոխումների հայեցակարգ» և դրան առնչվող այլ հարցերի վերաբերյալ առաջարկների քննարկումը, հետաձգել մինչև հաջորդ նիստ: Երկշաբաթյա ժամկետում ստանալ գրավոր առաջարկություններ, քննարկել հաջորդ նիստին, վերջնականացնել և ներկայացնել ՀՀ կառավարություն:
2. Խորհրդի քարտուղարությանն առաջարկներ ներկայացնել հաջորդ նիստերին ներկաների կողմից հնչած հարցերի շուրջ քննարկվելիք թեմաների վերաբերյալ, մասնավորապես՝ ՀՀ Սահամանադրական բարեփոխումներ, Հակակոռուպցիոն ռազմավարություն, Պրոբացիոն ծառայություն:

Արձանագրությունը բաղկացած է 19 էջից: